

CIMBORA

30 GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Hinfa, hinta, hintóka, fogózz belém Katóka!

Árva rózsafácská.

— Irta: KELEMEN ANDOR. —

Édesanya rózsafája
Bimbócskáit bontja-tárja,
Ki is nyitja legszebbikét,
Tán-talán a hajnalsetét!

Hajnalsetét oszlására
Ott terem a nap sugára,
Költögeti, szólongatja:
Kik-kuk, piros pünkösöd napja!

És — ha moccan, jaj! ha ébred,
Rátűz minden pompát, éket:
Szinaranyt a levelekre,
Ámuljon a lengő lepke.

Égő bibort pártájára:
Szálló szellő hadd csodálja,
Hadd csodálja s utja, földje
Mentén, széltén hirét költse!

Édesanya rózsafája
Kivirágzik pitymallásra,
Éjjeli harmat megmosdatja,
Megkendőzi a hajnalka.

Azalatt már ki is varrták
Ruháját a csillagocskák,
Mennyi széte, ránca, fodra,
S rá harmatból gyöngyök szórva!

Fel is ölti, telpróbálja,
Hadd kacagjon minden rája!
A vén akác megdicsérje,
Zümmögő méh táncrea kérje.

A madárdal róla zengjen,
Fü, fa csak hozzá csevegjen,
S két jószágos szem sugára
Odaüljön homlokára!

Édesanya rózsafája
Kibimbódzott pirkadásra,
Éjjeli harmat megmosdatta,
Kendőzködött a hajnalba.

Napsugárka költögette,
Bámulta a lengő lepke,
Szálló szellő megcsodálta,
Róla zengett a madárka!

Az akác is megdicsérte,
Zümmögő méh táncrea kérte,
Csak csupán a drága két szem
Nincs sehol! Nincs közelében!

(Budapest.)

Nagyapácska mesél.

Gorkij, a világhírű orosz író „Gyermekéveim” c. könyvéből.

A kertben zümmögő bogarak röpködtek a nyirfák körül, a kádár hangosan kalapált a szomszéd udvaron, valahol a közelben köszörüs forgatta a köszörüs-követ; a kert mögött, a szakadéokban a gyermekek tornáztak és bujócskát játszottak a bokrok között. Leirhatatlan erő csábított a kertbe és sovárgás fogta el a szívemet.

Nagyapa egyszerre vadonatúj könyvet vett elő valahonnan, tenyerével rácsapott és vidáman így szólt hozzám:

— Na, akasztófára való kölyök, gyere csak ide! Ül ide te kalmuk pofájú! Látod ezt a figurát itt? Ez az «a» betű. Mondd utánam: a, b, c! Mi ez itt?

— Ez itt? B.

— Helyes. És ez?

— Egy i.

— Nem jól van. Ez «a» betű. Nos, tovább: d, e, f. Mi ez?

— D.

— Helyes. És ez?

— F.

— Ez is helyes. És ez?

— A.

Nagyanya, aki egy pillanatra kiment, viszatért a szobába.

— Feküdj nyugodtan, papa, ne erőltess meg magad!

— Hallgass! Most éppen kedvem van ehhez, különben mindenféle furcsa gondolataim támadnak. Tovább, Alexej!

Nyakam köré forra forró, nedves karját és vállamon át mutogatott ujjával a könyvbe, amelyet másik kezével az orrom alá tartott. Ecet, izzadság és piritott hagyma forró büze áradt belőle szinte elfojtotta a lélekzetemet. Rekedt hangján kiáltotta fülembe a betűket:

— Figyelj ide: g, h, f!

Igy végigkergetett az egész szláv egyházi abc-én, előlről és visszafelé és össze-vissza kikérdezett. Engem is magával ragadott lázas buzgósága, úgy hogy én is verejtékeztem és teli torokkal ordítottam. Ez nagyon mulattatta őt, kacagott, ami viszont köhögésre ingerelte.

— Hallod, mama hogy ordít? — mondta mellét szorongatva. — Mit kiabálsz úgy, te asztrakháni kiütéses tifusz?

— Hisz maga kiabál, feleltem szemtelenül.

Örömet okozott nekem, ahogy reá és nagyanyára néztem, aki fejét tenyerébe támasztva az asztalra könyökölt és halkan mosolyogva mondotta:

— Ne izgassátok fel magatokat!

Nagyapa pedig barátságosan mondotta:

— En azért kiabálok, mert beteg vagyok; neked azonban semmi okod nincs arra, hogy kiabálj, fiacskám. Egyébként — mondotta nagyanyának, veritékes fejét csóválva — a boldogult Natália tévedett, amikor azt hitte, hogy rossz emlékező tehetsége van. Hál' Istennek, olyan emlékező tehetsége van, mint a lónak! Na, tovább, te pisze!

Végül tréfából lelökött az ágyról:

— Elég volt mára. Tardd meg a könyvet! Ha holnap hibátlanul elolvasod az egész abc-ét, kapsz tőlem egy ötöst.

Nemsokára a zsoltáros könyvében is tudtam betűzni. Rendesen este a tea után foglalkoztunk ezzel, mindig egy-egy zsoltárt kellett végigbetűznöm. Ez nem volt szórakoztató. Arról szó sem volt, hogy értem is, amit olvastam és mindenképen szerettem volna megszabadulni a zsoltárolvasástól és valami másra rávenni nagyapát.

— Nagyapácska! — kezdtem, amikor nem is hallgatva olvasási gyakorlataimat, gondolatokba mélyedve, sötét arccal bámult maga elé.

— Mi az!

— Meséljen valamit!

— Ejnye, te naplopó, olvass! — dörögte és a szemét dörzsölte, mintha álomból ébredt volna. — A meséket szereted, de a zsoltárokat — isten őrizz!

En azonban azt gyanítottam, hogy ő is jobb szereti a meséket, mint a zsoltárokat, — bár majdnem kívülről tudta valamennyit, — fogadalmat tett ugyanis arra, hogy minden este lefekvés előtt hangosan, mint az előimádkozók a templomban, elolvassa a husz fejezet egyikét.

Olyan hévvel kérleltem, hogy végre ellágyult s engedett könyörgéseimnek.

— Na, nem bánom. A zsoltár végre is mindig nálad marad és engem Isten nemisokára ítélőszéke elé szólít.

Hátrádólt a régi, cérnahimzésekkel disztett székben és nyakát hátraszegve, a menyzetet nézve, halkán, elgondolkozva mesélt a régi időkről, amikor még élt az apja; hogyan jöttek a rablók Balachnába, hogy Sajewet, a kereskedőt kifosszák és hogy mászott fel az apja a toronyba, hogy verte félre a harangokat, mire a rablók elcsípték, kardjukkal összekaszabolták és ledobták a toronyból.

— Akkor még kis gyerek voltam — mesélte — és nem láttam semmit, nem is emlékezem semmire. Emlékezetem már csak tizenkét évig terjed, amikor a franciák bejöttek az országba. Éppen tizenkét esztendő voltam akkor. Vagy harminc foglyot hoztak akkor Balachnába, csupa rongyokba burkolt, kis sovány

legényeket, rosszabbul festettek mint a koldusok, reszkettek a hidegtől és alig tudtak fagyott tagjaikkal a lábukon állni. A parasztok agyon akarták őket verni, de a katonaság nem engedte és a parasztokat hazakergették. Később aztán megszokták a franciákat, akik nagyon ügyes, előzékeny, vidám és dalos legények voltak. Nisnijból uraságok jöttek trojkaikon, egyesek szídták a franciákat, ökölrel fenyegettek, sőt verték is őket, mások meg barátságosan elbeszélgettek velük az idegen nyelven, pénzt és meleg holmikát ajándékoztak nekik. Egy öreg ur elfakarta kezével az arcát és sirt: »Oh Istenem, mondotta, hogy tönkretette ez a gaz Bonaparte a franciákat!« Ez az aggasztán orosz volt, ur is volt és — mégis részvétet érzett az idegen nép iránt!

Egy ideig hallgatott, lehunyta szemét, kezével haját simogatta és mintha emlékeit óvatosan szölongatná, folytatta:

— Tél volt, hóvihár söpört végig az utcán, csikorgott a hideg és a franciák az ablakunk alá szaladtak, ugráltak, kiabáltak, meleg süteményt kértek, — anyám süteményt sütött és eladta, érted? A szobába nem engedte be őket, hanem az ablakon keresztül adta ki nekik a forró süteményeket. Ők meg sovárologva kaptak utána, ruhájuk alá dugták, egyenesen a szívük fölé, hogy felmelegedjenek tőle, — anynyira szenvedtek a hidegtől! Ők ugyanis melegebb országból jöttek, nem voltak hozzászokva a hideghez és sokan elpusztultak tőle. Nálunk a fürdőszobában ketten laktak, egy tiszt a legényével, Mironnal. A tiszt magas, sovány ember volt, csupa csont és bőr; térdig érő csizmában járt. Nagyon barátkozó természetű volt, szívesen ivott, anyám titokban sört is főzött és ő gyakran vett néhány pohárral, teleitta magát és vidám nótákat dalolt. Megtanult néhány szót oroszul és folyton azokat szajkózta: »Országatok nem fehér« — mondta — »országatok fekete és gonosz!« És igaza volt, mert fenn, északon nem éppen barátságos a mi országnak és csak lejjebb, a Wolga mellett, melegebb és azt mondják, a Kaspi-tengernél nincs is hó. Hát ez is lehetséges; az evangéliumban, az apostolok történeteiben és a zsoltároknak nincs szó télről, hóról és azok a helyek, ahol Jézus élt, abban az irányban vannak. És ha már erről beszélek: mihelyt a zsoltárokkal elkészültünk, elkezdjük az evangéliumot olvasni.

Ismét hallgat, mintha elszunyókált volna; elmereng valamin, kibámul az ablakon és olyan kicsinynek látszik.

— Meséljen, nagyapácska! — figyelmeztetem halkán és ő felriad merengéséből.

— Igen, tehát a franciák — kezdi újból. — Ők is emberek és nem rosszabbak, mint mi, szegény bűnösök. Néha azt kiáltották anyámnak: »Madame, madame«, ami körülbelül annyit jelent: »Asszonyom, asszonyom«. Az asszonyság azomban éppen egy öt pud

sulyu zsákokat hozott a padlásról. Erős volt, mintha nem is asszony lett volna, husz esztendőskoromig a hajamnál fogva rázott, még pedig alaposan, pedig husz éves koromban már magam is erős legény voltam. Ami Miron, a tisztiszolgát illeti, hát ő nagyon szerette a lovakat, egyik udvarból a másikba ment és jelekkel kérte, hogy engedjék neki a lovakat megkefélni. Eleinte féltek az emberek, hogy kárt tesz a lovakban, mert mégis csak ellenség, de aztán ők maguk kérték: »Halló, Miron, gyere egyszer hozzánk!« Ő mosolygott, bólintott és odament. Vörös haja volt, hosszú orra és vastag ajka. A lovakhoz nagyszerűen értett, gyógyítani is tudta őket. Később itt Nisnijben letelepedett, mint állatorvos, de megőrült és a tüzoltók verték agyon. A tiszt állapotja egyre nyomoruságosabb lett, ahogy kitavaszkodott és Szent Miklós napján csendesen meghalt; elmélyedve gondolataiban ült a fürdőházban az ablaknál, kidugta fejét és meghalt. Nagyon sajnáltam szegényt és titokban meg is sirattam. Volt valami szelidség lényében, sokszor keze közé fogta fejemet és a maga nyelvén barátságosan beszélt hozzám és ha nem is értettem, mit mond, mégis jól esett hallgatni őt. Emberi szeretetet mégsem lehet a piacon vásárolni. Megpróbált rátanítani az ő nyelvére, de anyám nem tűrte ezt, sőt elvitt a pópához, aki megparancsolta, hogy alaposan verjenek el és a tiszt ellen is panaszt tett. Bizony, akkoriban szigorú fegyelem alatt éltünk, fiacskám. Te márt nem is tudhatod azt, — helyetted mások kaptak verést — jegyezd meg ezt magadnak! Hogy én mi mindenben mentem keresztül!

Besötétedett. Az alkonyat félhomályában nagyapa különös módon megnőtt előttem és szeme világított, mint a macska szeme. Mindenről halkán, óvatosan, elgondolkozva beszélt, magáról azomban élénken, gyorsan és kérkedve. Ez nem tetszett nekem és nem tetszettek az ő közbevetett megjegyzései sem: »Jegyezd meg magadnak! Végy példát róla!« Sok mindent, amit mesélt, nem is akartam megjegyezni magamnak, mégis bevésődött emlékezetembe, mint egy szilánk, amely fájdalmat okoz. Sohasem mondott el meséket, hanem csak olyan dolgokat, amelyek tényleg megtörténtek. Észrevettem azt is, hogy nem nagyon szerette, ha kérdéseket intéztek hozzá. Éppen ezért kérdeztem most:

— És kik jobbak, az oroszok vagy a franciák?

— Hát honnann tudjam azt? Én nem láttam, hogy élnek a franciák otthon — dörmögte bosszusan és hozzátette: — A lyukában a görény is jó.

— És az oroszok jók?

— Ahogy vesszük. Amikor még az urak parancsoltak, jobbak voltak; olyan volt a nép, mintha vasból kovácsolták volna! Amióta mindenki szabad, nem valami nagyszerűek az álla-

potok. Nem mintha az urak nagyon kegyesek lettek volna hozzájuk, de legalább okosan intéztek a dolgok. Ha az ur jótermészetű volt, öröme telhetett benne az embernek; természetesen, az urak között is voltak gonosz bolondok. Rajtunk, oroszokon sok a héj — ha ránk néznek, azt hiszik: ezek emberek, de ha alaposabban megnéznék bennünket, kiderül, hogy minden csak héj, magja nincs a héjban, a magot megették. Tanítani kellene bennünket, az eszünket köszörülni, — de nincs igazi köszörűnk.

— Erősek az oroszok?

— Van köztük erős is, de nem az erő a fontos, hanem az ügyesség. Ha még olyan erős is lennél, a ló erősebb, mint te.

— És miért viseltek ellenünk háborút a franciák?

— Nos, a hadviselés a cár dolga, itt megáll a mi eszünk.

Arra a kérdésemre, hogy ki volt Bonaparte, olyan választ adott nagyapa, ami szilárdan megmaradt emlékemben!

— Bátor ember volt, aki az egész világot meg akarta hódítani; és mindenkinek egyformán kellett volna élni, nem lettek volna többé urak, hivatalnokok, különböző rendek! Csak az emberek neve lett volna különböző, de egyforma jogaik, egyforma hitük lett volna. Ez persze butaság; csak a rákakat nem lehet megkülönböztetni egymástól, a halak azonban nagyon különbözők! A csuka és a ponty nem barátok, a keszeg és a hering nem pajtások. Nekünk is voltak ilyen Bonaparteink — Tiwofejwics Rafin István és Iwanow Pugacsew Zemeljan; róluk majd máskor mesélek neked.

Néha hosszan és hallgatva nézett rám, szeme kitágult, mintha először látott volna. Nem volt kellemes, amikor így fürkészve nézett rám. Atyámról vagy anyámról sohasem beszélt nagyapa.

A kis csibe csodálkozik.

— Irla: CSÜRÖS, EMILIA. —

**— De nagy világ ez a fészek!
Mennyi csoda! — Mennyi szép!
Be szűk volt a tojás héjja,
S lám, itt mennyi furcsa kép!
Csip . . . csip . . . csip . . .**

**„Nagy a világ, sok az útja,
Rendre mind megáthatod,
Fészektől a kis kapuig
Ha majd végig járhatod.“
Kot . . . kot . . . kot . . .**

**— Hogy is lehet ennyi nagyság,
Amint nézem, szédülök,
Szeretnék már messzeszállni,
De csak gyáván leülök. —
Csip . . . csip . . . csip . . .**

**„Hát bizony nagy ez a világ!
Ami körös-körben áll
S egészen meglátnád, ha a
Szeméidombra szállnál!
Kot . . . kot . . . kot . . .**

Sapka cicu kalandjai.

— Írta és rajzolta: IFJ. PRÖHLE VILMOS. —

I.

Az öröm-öröm bogycó.

Szegény kis Ilonkának nagyon megfájult a foga. — Meg ám, mert egyszer nem fogadott szót a mamájának és a mogyorót szép kis fehér fogacskáival törte meg. Lepattant egy picinke darab a zománctól s úgy bele állott a fogába a fájdalom, hogy három napig sem tudott aludni. Mi mindent nem próbáltak vele! Mert az egész háznépe igen szerette Icukát s szegény kis leány keservesen sírt és föl sem kelt ágyacskájából. Volt ott melegített korpás zacskó (ócska harisnyából), rengeteg fogcsepp, zsálya s mi egyéb, de mi sem használt. Csak úgy szünt egy igen keveset, ha Icuska fejcskáját erősen a keblére szoritotta a mamája. Ám drága mamájának más dolga is volt s ilyenkor Ica megint keservesen siránkozott. Ágyacskájában hű kis pajása volt Sapka, a szép, fekete-fehér foltos cica. Ugy-e, furcsa neve van? Onnét kapta, hogy amikor összegöngyölödve feküdt a karszéken, az Ilonka öreg nagybácsija többször a fejére akarta tenni házisapkája helyett, mert egészen úgy nézett ki. Így maradt rajta a Sapka név. Okos, kedves egy cica volt s most is gondolkozva nézett siránkozó kis gazdaasszonyára. A kis leány mindig tréfás kis dalocskákban beszélt cicájával és most síró hangon dudolta a rá bámuló cicának:

Sapkucám, öregem, drága jó cicácska,
Menjen el, hozzon irt Ilonka fogára!

Sapka nagyot nyújtózott, okos zöld szemével jelentősen nézett Icukára és leugrott az ágyról, az ajtó felé indult. Szegény Ilonka sirfogalásában kifáradva, három napi kínlás után úgy látta félig csukott pilláin át, hogy Sapka tarisznyát, kulacsot, botot vett elő s elindult.

A kis leány utána kiáltott:

— Jaj, Sapkucám, ne legyen bajod az uton! Azután pedig a lelkedre kötöm, hogy ne ártsál senkinek, semminek az uton, még egy egérkének sem.

Sapka visszaintett az ajtóból, hogy úgy lesz, aztán ment, mendegélt és félholtra fáradtan érkezett este egy nagy erdőbe. Egy nagy odvas diófa előtt egy öreg mókus pipázgatott, arról kért szállást éjszakára. A mókus megígérte, hogy szállást ad, ha segít neki egy zsák lopott diót felhuzni a fa odvába. Egy fél dióhéjban madártejet adott a cicának vacsorára, azután eloltotta a mókus a szentjánosbogarat, amit éjjeli lámpának használt és aludni mentek.

Ugy éjjel tájban Sapka valami ismerős neszt hallott és egy pillanat alatt talpra ugrott. És nemcsak talpra ugrott, hanem ráugrott egy szép kis egérre, amely a mókus által meghagyott diómorzsákat ráigcskálta.

Gyomorrontásnál
legjobb hashajtó a

KOPROL

Jóízű csokoládéból
van. Kapható min-
dengyógyszertárba

— Jaj, irgalmazz most az egyszer, jó macska, — cincogta a kis egér — neked ugy sem kell az a diómorzsa.

Sapka erősen szerette volna az egérkét bekapni, de eszébe jutott, mit fogadott Icuskának, amikor hazulról elindult, eleresztette hát az egérke nyakát.

— Köszönöm, drága nagyságos uram, — cincogta az egérke — és most tessék elmondani, nem szolgálhatnék-e valamivel, mert nekem háládatos szívem van. Mi járásban van Tarkaságod, mert úgy látom, messze utról jön.

Sapka elmondta az egérkének, hogy valami biztos orvosságot keres a kis gazdasszonya fogfájása ellen.

— A fogfájás ellen — mondta az egérke — csak egy biztos szer van a világon: az öröm-tűrőm bogyo, amely itt terem a szomszédos Bergengóciában, de ott is csak egyetlen fán terem, az a fa pedig a szerecsen királyé. A királynak huszonhárom gyermeke van és mivel az embereknek, úgy hallottam, harminckét foguk van, tehát a szerecsen király huszonhárom gyermekének összesen 23×32 hétszázharminchárom foga van. El lehet képzelni, mennyi öröm-tűrőm bogyo kell azokra, ha egyszer elkezdenek fájni. Azért a szerecsen király senkinek sem ad a fa bogyójából és egy óriási, három orrmányu elefánttal őrizteti. Megpróbálták már óriások is lopni a bogyóból, de a három orrmányu elefánt valamennyit leteperre. Nagyságos ur hatalmas állat ugyan, de ilyen ellenféllel nem tudom hogyan fog boldogulni.

— Majd csak rendbejövünk valahogy, — szólt Sapka, bajuszát pödörgetve.

— Valahogy, sehogy, — válaszolt a kis egér — ha csak mi nem segítünk Tarkaságodnak, én meg a pajtásaim. Ha meg tetszik ígérni, hogy meg méltóztat hagyni az életüket, mint az enyémet, azonnal előhívom őket.

Sapka megemlékezett kis gazdasszonyának tett fogadalmáról és megígérte az egérkének, hogy kis pajtásait sem fogja bántani.

Erre az egérke élesen cincogott háromszor, azután csakhamar óvatos nesz

hallatszott és besompolygott az oduba másik két egérke.

— Én Szürkincsó vagyok, mutatkozott be az első egérke, ezek itt a barátaim: Rágicskó meg Farkincó, nagyon óvatos, eleven népség. Ne féljétek, szólt az új egérkékhöz fordulva, ő Tarkasága nem fog benneteket bántani. Hanem amondó vagyok, — folytatta az egérke — keljünk utra, mert az öröm-tűrőm fa még messze van.

A mókus már a barlangja előtt állott bajuszkötővel a bajuszán, mert éppen mosakodás után volt, egyet szoritott a nadrágszíján és leszidta Sapkát, amiért ilyen inci-finci tolvaj népséggel barátkozik. Aztán szerencsés utat kívánt nekik.

A macska meg a három egér barátságosan mentek-mendégéltek egy ösvényen, amely épp egy ér-folyócska partján vonult. Az ér vizében egy csomó nagyszájú kecskebéka strandolt egy ott kikötött régi csolnak deszkáin. Egy csonka füzfa-törzsön öreg béka guggolt, mint őrszem.

Egy fiatal béka vagy két tempóval a fához uszott, aztán felkiáltott:

— Strrrázsa!

— Mi jó-arr? — felelt az őrszem.

— Jó üveg, üvegg, üvegg vooan a maga távcsövében?

— Kvarrrrrcz! — felelte az őrszem.

— Akkor nézzen az ösvényre és mondja meg, mi közeledik ott?

— Biz ott egy macska jön három egérrel.

— Brekeketlen! — szóit a vizi béka, ami békanyelven annyit tesz, hogy lehetetlen, aztán társaihoz uszott. Eközben Sapka meg a három egér egész közel érkeztek a békákhoz, mire ezek a vízbe ugráltak a csolnokról és lemerültek, úgy, hogy csak a fejük látszott ki (tudniillik a békák szégyelik magukat, mikor strandolnak.)

A békáknak a fejük kiállt a vízből, kitépték csuf szájukat és mikor Sapka egész melléjük érkezett az egerekkel, kórusban elkezdtek röhögni.

— Hahahaha, hehehehe, brekeke!

— Mit röhögtök!? — szólt rájuk mérgesen Sapka.

— Még ilyet se láttunk, hogy valaki a pecsenyével sétáljon. Ez éppen olyan, mintha mi a gólyával sétálnánk, jegyezte meg egy béka-asszony.

— Sétáljon vele a mránya, szólt egy fiatal varangyék.

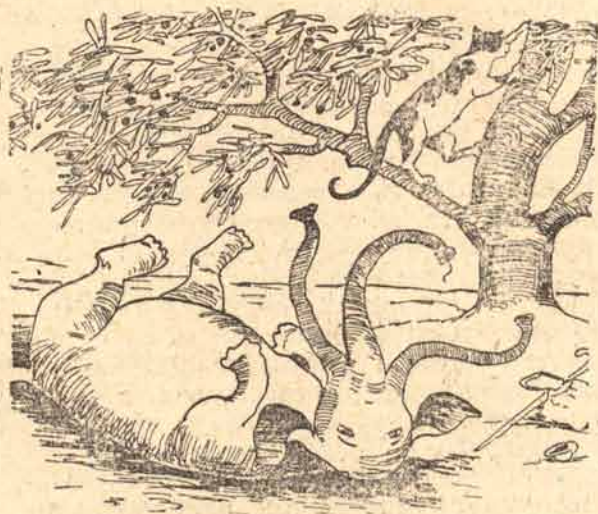
— Mi az a mránya? — kérdezte egy kis béka.

— Azt akarja mondani: a »fránya«, szólt egy öreg kecskebéka, a varangyék felé köpve. Nem látod, hogy cigány? Azért beszél csunyákat!

Sapkának sietős volt az utja, azért nem sok ügyet vetett a békák csufolására, — aminthogy minden okos ember tudja, hogy legjobb a gunyolódóknak semmit sem válaszolni.

Mentek-mendégéltek és estefelé megpillantották az üröm-türöm bogyo fáját. Magas fa volt, egészen a felhőkig ért, mérges zöld levelekkel, minden levelen egy ezüst csengő, melyek mind csengtek, ha a szél fujt. Előtte állott a három orrmányu elefánt, a félszemével aludt, de a másikkal nézett. Fertelmes nagy állat volt és a fülével legyezte magát. Amint Sapkát megpillantotta, ordítani kezdett és mind a három orrmányával csapkodta a földet. Ekkor a három egérke a fü közt észrevétlenül odaszaladt és amikor az elefánt megint a földre ütött mind a három orrmányával, a középsőbe bebujt Szürkincsó, a bal orrmányába Rágicskó, a jobboldaliba Farkincó. A három egérke villámgyorsan felszaladt az

elefánt fejébe és rágni kezdték az agyvelejét. Az ocsmány állat a földre rogyott kinjában és a hátán fetrengett,

jobbra-balra csapkodva orrmányával. Ez alatt Sapka felmászott az üröm-türöm fára, tele szedte tarisznyáját fogfájás elleni bogyóval, aztán felment egész a fatetejébe, ott ráült a legelső tejszinhab felhőre, amely az Iczuskaék háza felé uszott és a szelek szárnyán olyan hamar odaérkezett, hogy még idejében elállította kis gazdasszonya fogfájását.

Most egy kicsit betegeskedik Sapka, mert mi türes, tagadás benne, egy kicsit bepofázott a tejszinhab felhőből, amikor rajta utazott. De nem kételkedem benne, hogy mihelyt felgyógyul, újabb kalandjai lesznek, amelyeket szintén el fogok nektek mesélni.

(Folytatása következik.)

Két menny között.

— Irtó: VIRSIK MÁRIA. —

Itt állok a kicsi patak hidján,
Felettem azurkék ég nevet,
Lábam alatt a csobogó patak
Tükrözi a mosolygó eget.

Két menny között állok elmélázva,
Hol a Szamos foly, lelke arra jár...
Ahova mindennap százszor vágyom
Hol tán szebben dalol a madár.

(Malacka.)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a világ legmagasabb hegycsucsáról.)

TAMÁS: Mióta egyszer egy magas hegyre felvittél, azóta gyakran gondolok arra, milyen jó volna a világ legmagasabb hegyére felmenni. Ha onnan körülnézne az ember, csodálatos képeket látna. Olyan messzire nézhetnének, amilyen távolságra itt lenn a földön sohase láthatunk. Az állatok és növények is mások lehetnek a magasban, mint itt a mélyben. Ha nagy leszek, egyszer el megyek Ázsiába és felmegyek a világ legmagasabb hegyormára.

APA: Ugy látszik, nekem az a sorsom, hogy akadályokat állítsak képzeleted elé. Már inkább az őserdőbe, vagy sivatagba engedlek el, mint a világ legmagasabb csúcsa felé. Onnan te nem jönnél vissza. Az ut vége előtt összeroskadsz. A Mount-Everestet a világ legmagasabb ormát, a legujabb időben háromszor egymásután ostromolták meg az angolok, de mindannyiszor a hegy-óriás győzött. Pedig a szívós angol nemzet legbátrabb és legszívósabb fiait küldte a harcba. A hegyek királya irtózatosan magas. Körülbelül olyan magas, mint amilyen mély a legmélyebb tenger. Ha egy tülvilági erő felemelné és az Adria tenger közepébe helyezné, még akkor is óriási csúcs amelkednék ki a vízből. Még erre a csúcsra sem tudnál felmászni. Ki kellene keresni a Csendes-óceán legmélyebb pontját, hogy a víz ellepje. A legujabb mérések szerint 8882 méter magas a hegyek királya.

TAMÁS: Én egy könyvben azt olvastam, hogy a legmagasabb hegyet nem Mount-Everestnek, hanem Gaurizankarnak hívják.

APA: Régebben ezt hitték, pedig a Gaurizankár csak kis öccse a Mount-Everestnek; összesen 7144 méter. A világ legmagasabb csúcsának vannak nagyobb öccsei is. Az egyik majdnem akkora; még nincs megkeresztelve, pedig jókorára megnőtt: 8600 méteren felül emelkedik. Egy másik testvére 8557 méter: a nevét nem is ismered, bár nagyon szépen hangzik: Kancsindzsinga. De te nem a nevekre vagy kíváncsi, hanem arra, miért nem lehet felmenni a csúcsra. A legnagyobb bajt a levegő okozza. Többször mondtam én neked, hogy mi egy levegő-tenger fenekén élünk. Itt lenn sűrű a levegő, mert a fölötte levő levegő nyomja. Mi nem érezzük a sűrűséget, mert beleszülettünk, megszoktuk, ez a mi otthonunk. Nem érezzük a nyomást sem, mert testünk úgy van felépítve, hogy belülről ugyanolyan nyomás van, mint kívülről. Ha pár ezer méternyire felfelé megyünk, a levegő ritkább lesz, a külső nyomás enyhül. Láttál már szárazra vetett halat, olyanféle képpen érzi magát a nagy magasságban az ember.

TAMÁS: Ezt értem. A ritka levegőből több kell, az ember ott fenn állandóan piheg.

A másik dolgot nem értem. Ha a külső nyomás enyhül, belülről pedig éppen olyan marad, akkor az ember felreped.

APA: Fel éppen nem reped, de szinte megpukkad. Kellemetlen érzés lehet mikor az ember szét akar menni. De ennyire nem veszélyes a dolog. Megrepednek azonban azok a finom szervek, melyeknek nincs elég vastag faluk vagyis vékony a bőr rajtuk. Egyszer csak az ember érzi, hogy a füléből, orrából szivárog a vér. A belső nyomás ereje felszakította a hártyát, a takarót.

TAMÁS: Nem lehetne buvárruhában menni, mintha egyáltalán nem volna levegő? Vagy talán vinni lehetne magunkkal levegőt, hiszen egyszer azt hallottam tőled, hogy a levegőt össze lehet sűríteni.

APA: Nem is rossz gondolat a buvárruhás hegymászó. Érdeemes volna őket lefotografálni. Jól állna neked is egy kis gyerek-buvárruha. Nem gondolod, hogy egy kicsit sulyos volna? Aztán nem elég a ruha. Huzni kellene maguk után egy pár ezer méteres csövet is, amelyen keresztül a levegőt fölnyomják. Ha ez a cső aztán elszakadna, jól éreznék magukat a buvárruhás vándorok. Akármilyen könnyű anyagból való volna is a cső, pár ezer métert még teherhordó állatok sem vihetnék. A másik gondolat azonban jó. Fel is használták a Mount-Everest megmászásakor. Vittek magukkal levegőt; nem éppen olyat, amelyet itt lenn beszívunk, hanem a levegőnek azt a részét, amelyre a szervezetünknek szüksége van. Ez sem volt könnyű feladat. A legkisebb teher is fontos ebben a nagy magasságban. Egyesek azonban azt állították, megérdemelte a teher, hogy hurcolják. Az ilyen tömlőt nem kezdik azonnal használni, hanem csak a magasban, különösen a végső küzdelemben, mikor már csak 2-3 ember indul a csúcs megmászására. Érdekes egy ilyen nagy ostrom. Pár százan indulnak el teherhordó állatok tömegével; a szám napról-napra fogy. No, ne gondold, hogy a halál apasztja le őket, hanem mindig kevesebb és kevesebb emberre van szükség. Az első táborok felépítése után sokan visszamehetnek. A csúcshoz úgy közelednek, hogy mindig magasabban és magasabban táborokat építenek. Rendesen elől megy egy csoport, mely felépíti a következő tábor, míg a többiek az alantabb fekvő sátrakban pihénik ki magukat. A siker attól függ, sikerül-e olyan magasban tábort építeni, ahonnan már egyetlen nagy erőfeszítéssel fel tudnak menni a táborban magukat kipihenő emberek a tetőre. A legmagasabb táborokba már csak azok jutnak, akiknek szervezete megbirja a fáradságokat, levegőt és hideget. Az örökös hó és jég birodalmában

vannak az utasok. A növényvilág 6000 méter magasságban a Mount-Eversten már megszűnik, állat is alig látható. A legmagasabbra a kőszáli keselyű és heja merészkedik.

TAMÁS: Azt mondtad, hogy háromszor ostromolták meg a hegyet az angolok. Szeretném tudni, meddig jutottak el.

APA: Az első alkalommal (1921) 7010 méterig jutottak. 1922-ben indították el a második felfedező csapatot. Ennek az emberei feljutottak 8321 méterig.

TAMÁS: Ha már idáig felmentek, pár száz méterük hiányzott. Miért nem tették meg ezt a kis utat?

APA: Itt lenn úgy érzi az ember, hogy még egy kis erőfeszítés és megvan a siker. Az erő azonban teljesen kimerült, míg odáig jutottak. Már alig vonszolták fáradt, elcsigázott tagjaikat, amikor nagy szerencsétlenség történt. A lavina, a hegycsucs felől gördülő hótömeg közéjük csapott, a hegyek királya lebombázta őket. A lavina maga alá temetett négy kínai szolgát, hármat holtan ástak ki a hó alól. Ezután történt a második visszavonulás. Az angolok közül legmagasabbra jutottak Mallory és Sommervell. A harmadik ostromot 1924 márciusában kezdték el. Juniában a legmagasabb táborból két angol feljutott 8534 méterig. Most már igazán kevés volt hátra. De nem bírták tovább. Pár nap múlva újabb rohamra indult másik két angol Mallory és Irvine. A legmagasabb táborból sokáig szemmel tartották őket. Eljutottak 8609 méterig. Egy fordulónál eltűntek a figyelők szeme elől. Sohasem kerültek többé elé. Talán elérték a csúcst és a legközelebbi, talán már sikeres ostrom alkalmával ott fogják találni jéggé fagyott testüket a Mount Everest ormán.

Már a szívós angolok készülődnek a negyedik ostromra és most már elmaradhatatlan a siker. A hegyek királya meg fog hódolni az emberi találékonyság és kitartás előtt.

(Budapest.)

Május.

írta: VÁRADY SZIDÓNIA.

Az aranyszálakból szőtt tavaszi napsugár szikrázva beoson a vékony csipkefüggönyökön át szobámba és végig gurul a szőnyegen, mint az eldobott aranypénz. A fény és árnyék csodás játéka incselkedik velem, hívogat, csalogat.

Nem fudok ellemállani. Követem a napfényt. Átvisz a város utcáin, hol sohasem pihen az élet. Nehéz teherkocsik haladnak előttem. Nyomukban a jókedvű szél felkavarja a fehér port. Mezei utakon keresztfül jutok a szabadba, a balzsamos illatu rétre, ahol a tavasz művész keze zöld gyepszőnyegét már telehímte farkaszinű vadvirágokkal.

Tele tüdővel szívom az üde levegőt, a nap-

fényt, a tavaszi meleget. Csönd és magányosság vesz körül. Mohos kövek között pisldkolva sütkeznek az arany szemű gyíkocskák. Köröskörül vetésfáblák barna, sárga és zöldben pompázó sávokkal. Halhan folydogál a kis ér, csillog-villog a napfényben. Partján kékszemű nefelejts ritmikusan hínáznak gyöngye szárán.

Két kicsi emberpalánta, egy fémzsi fiúcska és egy kedvesen mosolygó kis lány virágokkal megtelített papíros hajókat eresznek a vízbe és csendes figyelemmel kísérik ingadozó uszását. Olyan szép kép volt a víz fölé hajló két gyermek, amint némán, mozdulatlanul ültek, akárcsak szélcsendben a kis buzakalászok.

De hirtelen, nagy dübörgéssel közeledik egy vonat. Hosszu, fekete füstje fodrosan repül a kövér szántók fölött a nevető rétre, a széles országútra, ahol az utat szegélyező fűzfák gyorsan elkapkodják fátolnak. A váratlan zajra a két gyermek összerезzen, ijedten egymásra néz, és aztán ott hagyva csapot, papot, virágot, papírhajót, gyors futásnak ered.

Most változik a májusi hangulat. Megszólalnak a tavasz zenészei. Hallok sárgarigó füttyöt, kakuk- és pitypalatyszót, szunyograj zümmögését. És ez mind süg, mind mesél nekem valamit. És mialatt a hűs szellő lágyan simogatja arcomat, régi, félig elfelejtett képek és emlékek elevenednek meg lelkemben. Előttem hullámozik egy sötét, titokzatos, sűrű fenyőerdő, olyan lehetett a Csipkerózsza kisasszony regéjében. Fehér krétahegyek kíváncsian tekintenek az alattuk elterülő tenger ezüst tükrebe. Égbenyuló sziklák, oldalukon égő, tűzpiros alpesi rózsákkal. Havasok tövében piros tetejű árkdos házak; dús kertekben szendergő, öreg paloták, futórózsákkal borított aranyrácsos kerítések.

Még most is érzem az erdő friss szagát, a napfény-örömet, a hullámozó tenger vidámságát; élvezem a természeti szépségek varázsát és lelkem megtelik újra májusi illattal, májusi hangulattal!

(Losoncz)

A városi kisleány falun.

— Magánjelenet. —

Irla: BENEDEK ELEK.

(Szinhely: Falusi udvarház tágas verandája. Kora nyári reggel, napfölkeltkor. A városi kisleány 10—12 éves. Lábujjhegyen lép ki az ajtón s azt óvatosan behuzza maga után. Fején pipikendő, kezében fejősajtár.)

No, csakhogy sikerült. Jaj, hogy ver a szívem! Hallom a dobogását! A drága jó nagymama de édesen, de mélyen aludt! Pedig, hogy túlkölt a kondás! (Utánozza) Tü-tü-tü-tü! S a nagymama nem ébredt föl. Máskor alig pirkadt a hajnal, nagymama már kint volt az udvaron, felverte a cselédeket. Most meg elnyomta az édes reggeli álmom. Isten bocsássa meg bűnömöt, még hortyogott is! A nagymama hortyogott! (Szájára üt.) Isten ments, hogy megtudja. Hortyogott, nem hortyogott: a fő az, hogy én ma korábban ébredtem s szerencsésen kiszöktem a nagymama szobájából. Na, lesz majd nemulass, mert a nagymama azt vallja: a gyermek feküdjék le korán s ne keljen nagyon korán. A kora reggeli álmom a legédesebb. Attól nő a gyermek. Hiszem, édes nagymamám, de mikor szeretném látni, hogy kel föl a nap. Aztán megigértem tegnap Zsuzsinak, hogy kimegyek az istállóba s magam fejem meg a Csákó tehenet. Az én jámbor kis tehénkémet!

Oh, ha látnák maguk, milyen szelid a nézése az én Csákó tehénkémmel! Milyen szeretettel néz a bocikájára! Tudják, mi a neve bocikának? Gyöngyvirág. Az bizony, Gyöngyvirág. Én adtam neki a nevet. Olyan fehér, mint a gyöngyvirág. S milyen kedvesen bög! Bu-u, bu-u! S hátha látnák, amikor Csákó mama a Gyöngyvirág testét végignyálja! No, az igazi édes dolog. Mondtam is Zsuzsinak: lássa, Zsuzsi, lássa, az okatlan állat is szereti a gyermekét. Amikor ő a nyelvét végighuzza a bocikája hátán, ez éppen annyi, mintha megcsókolná.

— Oh, lelköm kisasszony, csókolom a szépen szóló száját, — mondta Zsuzsi — de ékesen s de igazán beszél maga. Látszik, hogy városi kisasszony!

Nem tagadom, jól esett a szívemnek a Zsuzsi dicsérete. Hát még amikor azt mondta: Jaj, lelköm kisasszonkám, azt hittem, amikor még nem esmértem magát, hogy majd meg sem értem, olyan cifra lesz a szózata. S lám, éppen olyan értelmesen beszél, mint mink falusi népek. Csókolom az aranyos száját!

Mosolyogtam a derék Zsuzsi beszédén, hogyne mosolyogtam volna! Mintha bizony mi városi lányok nem volnánk magyarok. Há'szen ami igaz: igaz, egyik-másik pajtásom furcsán beszél magyarul. Ott van például Spion Kati, aki mindig azzal fenyeget: Na jó, na jó, vár-

jatok, majd fel lesztek jelentve! Ha most itt volna, tudják-e mit mondana? Azt mondaná: Ni, ni, a nap mindjárt föl lesz kelve! (Hirtelen kelet felé néz, összecsapja a kezét.) Oh, édes Istenem, de gyönyörű! Mintha lángba borult volna az ég! Ott jön a nap, ott, Isten áldott napja. Mindjárt kibukkan a hegyek mögül. A nap, a nap! Az áldott nap! Mint az égő kemence, úgy forr, izzik, lángol. Oh, de szép, oh, de felséges! Isten, Isten, de nagy a te hatalmad! De nagy a te jóságod! Mi lenne velünk, ha az áldott nap nem világítana! Örökös sötétségben kellene élnünk. A rét nem volna virágos, az erdő nem volna madarak dalától hangos. Mi érlelné meg a búzát? Elpusztulna az egész világ. Nem volna város nem volna falu. (Elpityeredve.) S akkor én, most nem volnék itt. Akkor ez a sajtár nem volna a kezemben. Akkor nem volna Csákó tehennek Gyöngyvirág bocikája... (A távolból kakaskukorékolás hallatszik.) Akkor... (hirtelen elneveti magát) igen, akkor a kakas nem kukorékolna. Oh, pedig de szeretem a kakaskukorékolást! (Mély hangon) Kukuriku! — így az öreg kakas. (Vékony hangon) Kikiriki! — így a kicsi kakas. Oh, de kedves, oh, de édes! Kukurukukikeriki

Igen, igen, nagyon szeretem a kakaskukorékolást. Szeretem először azért, mert a mi udvarunkon sohasem hallottam kukorékolást, másodszer meg azért, mert ha hajnalban a kakasok nem kukorékolnak volna, akkor én még most is aludnék. És akkor ki fejte volna meg a Csákót? — Zsuzsi! — mondják maguk. (Mélyen meghajlik a közönség előtt.) Köszönöm a felvilágosítást, tisztelt közönség, de maguk nem ismerik Zsuzsif. Zsuzsi igazi karakter. Én Zsuzsinak tegnap azt mondtam: Kedves Zsuzsi. Ha megengedi, hogy holnap reggel én fejem meg a Csákót, a Szent István-napi vásáron szép piros kláris gyöngyöt veszek magának. Mondja Zsuzsi: Oh, édes aranyösszáju csirkém, megengedöm én magának kláris-gyöngy nélkül is.

— Adja a kezét, mondtam én. — Itt a kezem, nem disznóláb, mondta ő. — (Az utca felől túlkölés hallatszik.) No, tessék, most emlegetem a disznólábat s már túlköl is a kondás. Tü-tü-tü-tü-tü! Hallom a Zsuzsi hangját is amint az ólból hajtja ki a disznókat: Huj ki, huj ki! (Elneveti magát.) Maguk persze nem is képzelik, hogy most mért nevettem el magamat. Eszembe jut, hogy a télen gyermekbál volt nálunk. Vágó Pistával táncoltam a csárdást. Ó, kérem már nagy diák. Negyedik gimnázista. Nagyszerűen táncol. Kirántotta a zsebendőjét, lobogtatta, így ni (néhány lépést táncol s a

fejéről lekapott kendőt lobogtatja) s aztán mind-
azt kiabálta! huj, huj! Sohse halunk meg! Huj,
huj, huj! No, csak találkozzam Pistával, meg-
mondom neki, ha még egyszer hujogtat: Hallja,
Pista, ne hujogtasson. Tudje-e, hogy ezzel falun
a disznókat hajtják ki a csordába? De Spion
Katival is lesz leszámolásom. Ő volt az, ki azt
állította, hogy a feketekává a bivalyból »lesz
fejve«. Ő tudja, mert ő már látott eleven bivalyt
s az olyan fekete, mint a szurok. No, megállj
Spion Kati, »le leszel főzve«. Mert én a magam
két látó szemével láttam, amikor Zsuzsi fejte
a bivalyt s akár hiszik, akár nem, épen olyan
hőfehér tej csurgott a sajtárba, amilyen a Csákó
tehén teje. (Az istálló felől tehénbögés hallszik.)

Jézusom! A Csákó! Jól hallottam? Persze,
persze, a Csákó. Ez az ő bögése. Talán már
bucsuzkodik Gyöngyvirágtól. Oh, Istenem, s én
itt eltrécelem az időt. (Szinlelt pityergéssel a
közönség felé.) Mért nem tetszett figyelmez-
tetni, hogy elég volt már? Mert tetszik tudni
én nagyon jó kis leány vagyok, bizony Isten,
jó kis leány, de (szégyenkezve) van egy nagy,
nagyon nagy hibám: sokat beszélek. Hát igen,
kérem, végre is leány volnék vagy mi a szösz.
Nem lehetek olyan mafla, mint, teszem, Baló
Tamás. Mem tetszik őt ismerni? No, ezt cso-
dálom. Kérem az egy második gimnázista fiu.
A télen ő is ott volt a gyermekbálon. No, hát,

kérem, az a fiu egész este egy kukkot sem
szólt. Ugy ült a sarokban, mint egy darab fa.
Csak ül, ül, hallgat, hanem enni — no ahhoz
ért. Megivott a szégyentelen két csésze kávét
s megevett négy darab kuglófot, tíz narancsot...

(Elhallgat, hosszan nézi, figyeli a közön-
séget.) Tetszett valamit mondani? Jól hallot-
tam? Igen, igen, mi lesz a Csákóval? Az iránt
tetszik érdeklődni? Megyek már, megyek. Jaj,
de nagyszerű lesz! A nagymama majd fölkel,
üresen találja az ágyamat. Keres, kiabál: Évike!
Évike! Hová lett az a leányka? Jaj, Istenem,
jaj! Én meg betoppanok: itt vagyok kedves
nagymama. Megfejem a Csákót. Tessék, itt a
tej, a frissen fejt tej. Tölhetek egy pohárká-
val? — Tölts, aranyom, tölts. Oh, de jó! Oh,
de pompás. Látszik, hogy te fejtéd.

(A szobából kihallszik a nagymama hangja:
Évike! Évike! Hol vagy te rossz gyerek? Gyere
be rögtön!)

No tessék! (Ijedtében elejti a sajtárt.) Hát
ezért keltem fel a nap előtt? Most már ki feji
meg a Csákót?

(A nagymama hangja: Nem jössz rögtön?)

Isten Önökkel! (Bucsut int a közönségnek.)
Isten veled, Csákó! (Beszalad a szobába.)

A nóta.

— V. ALEXANDRI népköltési gyűjteményéből magyarba átültette dr. SZEREMLEY ÁKOS. —

*Nóta, drága nótaszó!
Nincsen hozzá fogható!
Hogyha hallom, énnekem,
Állanom kell csöndesen.*

*Nóta, nóta, tüzbeli
És vitézi, kedvteli!
Tőle meg nem válhatok,
Állok ott, csak állok ott!*

*Jön a tavasz, szép tavasz,
Mit hozott...? A nóta az!
Szól a madár az ágon,
Én a nótát próbálom!*

*Felelgetek: hívjatok,
Kis madárkák: Itt vagyok!
Hozzatok is beszéltek:
Virágocskák, vadméhek.*

*Jön a tél, a viharos
Jó a nóta, kedvet hoz.
Vele én jól elvagyok,
Gyorsan telnek a napok!*

*Zöldül a lomb a hegyen,
Kell a csengő dal nekem!
Hull a lomb az oldalon,
Nótaszóval siratom.*

*Nótaszó az én beszédem,
Suttogásom, gügyögésem,
Az utolsó sóhajom —
Mind a nótát akarom!*

Egy bicsok naplójából.

Írta: GÖLSTEIN MÁRIA.

Künn zúg a szél, be-befütyöl a kéménybe. Csak úgy szórja a havat az emberek szemébe. Bodri kutya szörnyen ugat, nincs megelegedve a bundájával. Sajnálom szegényt, hogy éjjel nappal, zivatarban, fagyban az áltó előtt a helye. Igaz, hogyha marasztaná, sem ülne benn. Azt hiszi, hogyha nem örködik, ellopnak mindnyájunkat.

Gyurica is jól megfázott, böngött is, amikor hazajött az iskolából, de őt nem sajnálom: mindig háborgatja a nyugalma. Egyszer már nagy szerencsétlenségbe döntött s azért rettegek tőle.

Jaj, megint hogy rázza az ablakot a vihar!

Nem tudom, mért irtózom olyan nagyon a hidegtől, fagytól. Az én lakásom puha és meleg.

Egyáltalában igen jól van dolgom. Ruhám szép gyöngyház, arany szegekkel díszítve. A nyelvem kissé éles, azt mondják, olyan, mint a bereftva. Hát én épen erre vagyok büszke. Közfudomásu, hogy a bereftva a legnagyobb ur a késék családjában, így csak előnyökre válik, ha hozzá hasonlítanak.

Vásik is mindenkinek a foga rám, különösen Gyuricának, de papája megtiltotta, hogy hozzám nyuljon s én nagyon hálás vagyok ezért.

Igazán szeretem gazdámat és nagyrabecsülöm.

Miért? Hát azért, mert ő is ragaszkodik hozzám. Gyurica fél a papájától, én meg Gyuricától.

Jaj, még most is borzadok, ha eszembe jut, milyen nyomoruságba juttatott a nyáron, a mikor elcsent.

Először is annyi éretlen almát etetett velem, hogy egészen belezöndültem. Azután addig kellett faracsgálnom a kemény bútorokat, amíg belecsorbultam. Keserűségemben meg is vágtam jól az újat; de ő számba sem vette s amikor anyja ijedten kérdőre vonta, rokonomra, a késre fogta.

Végre úgy szabadultam meg tőle, hogy zsebéből szép csendesen kicsusztam.

Haj, de rosszul jártam! Pocsolyába estem!

Őt volt csak borzasztó életem. A békák nagyon megijedtek tőlem. (Én meg fölük.) Először szétfutottak, azután közelebb húzódtak hozzám s tisztelettel leborultak előttem és vartyogva kértek, hogy kegyelmezsek nekik.

Amikor látták, hogy nem bántom őket, körülvettek, háladolokat zengtek.

Jaj, Istenem, majd megsiketültem.

Később csupa szeretetből békanyál takaróba burkoltak. Huh, be utálatos volt!

Szerencsémre, éppen abban a pillanatban érkezett haza fogságából Légyölő királyfi s ő megszabadított.

Jól ismertük egymást: a Gyurica skatulyájában együtt laktunk. Ő fogoly volt, én drága kincs. Épen azért rejtett oda, mert a békától mindenki félt s így nem keresték ott.

A tócsában nagy ur volt Légyölő királyfi: ünnepet rendeztek kiszabadulása örömére.

Szempillantás alatt békanyálal vonták be az egész tócsát. Akkor ferítették rám a nagy zöld takarót.

Már csak az egyik oldalam látszott ki alóla, mikor felénk uszott a díszmenet.

Légyölő királyfi nagyot brekkent:

— Szereusz, bicsok-pajfás! Hogy kerülsz a birodalmunkba? Na, ez igazán nem remélt szerencse!

— Részemről a szerencse, — mondtam szerényen:

Mi, mi, mi az? Bicskocska?
Táncol majd a szunyogka —

vartyogta a király.

Bezzeg nem volt többé tekintélyem. Két maros szakács a kezébe ragadott s egyre másra vág-dosta velem a szunyogokat.

— Miért? Hát feltek, hogy a hosszú sovány combok a békaporonygok torkán akadnak.

Jaj, de keserves munka volt! De csak nekem, mert ők dalolva, vartyogva dolgoztak. A vén kertész egyszer a fűhém hallatára dicsérete őket.

— Ma sok szunyogot fogtatok, hoztam érte egy szép sárgarépát. Vágjatok érdemeleket belőle s akasszátok az éa jó kívánságom elmondása kíséretében munkásaitoknak a mellére!

Na most meg a repavágással kineztek. Ki is volt másnap monétázva az egész béka sereg.

Persze, hogy baj lett belőle. Az érdemrend messze világított s így golyóan asszonyosság mesziről meglátta az érdemes hősöket s menten el is nyelte.

Volt nagy szomorúság. Összeültek s arról tanakodtak, hogy a tócsa és környéke kiszáradófélben van, tehát nem alkalmas békatanának. Minden percben ki vannak téve a golya támadásának.

A kicsinyek már ugys felnöttek, hát a fő partjára vándorolnak. Ott van kő elég, no meg nád is, ami elrejtí őket.

Igy én magamra maradtam. Már ugys el-lepett a rozsdá, hasznomat nem vehették, hát nem vittek magukkal. Egyedül, betegem feküdtem az iszapban. Hova jutottam! Sirtam szégyenemben s fájdalommban.

Végre a kertész megtalált s mivel csunya, rozsdás voltam, odaadott a kocsisnak.

A kocsis persze gyógyítani, tisztogatni kezdett. Addig surolt, addig tényesített, hogy egyszer csak rám ismert.

— Tyűh, fékom adta, ez a nagyságos ur bicskája!

Vitt is fel nagy örömmel. A gazdám is örvendett, János bá't megdicsérete, még egy csomó dohányt is adott neki.

Simogatott, dédelgetett.

Amikor elmondtam szomorú történetemet, kísértél velem a kert végébe, a tó partjára.

Ott hajlongott a legöregebb odvas fűzfa. Annak a lehajló ágai körül vágtuk le saját becses élelmet a legcsipösebb vesszőt.

Amikor hazajött Gyurica az iskolából, úgy kiporoltuk a nadrágját, hogy mind azt kiáltotta:

— Édesapukám, lelkem, többet sohse nyulok a bicskádhoz. Jaj, jaj, jaj!

Ez volt csak az édes muzsika. Ugy kellett neki. Másnap odaadták a késesnek. Megint olyan voltam, mint a beretva.

Azóta újra visszatértek a régi jó idők. Megint itt pihenek a jó meleg házikómban.

Isten éltesse a gazdámat sokáig!

(Dés.)

Jókai lyukas csizmája.

A szabadságharc leveretése után Jókai Mór szintén bujdosó lett, mint annyi ezren.

Hosszas bolyongás után megtörtén, kimerülve egy borsodmegyei kis faluba vetődött, ahol halálos betegségbe esett.

Neje, hirt vevén férje rejtékelyéről, azonnal utra kelt, fölkereste és önfeláldozó ápolásával megmenté őt a haláltól.

Amikor már Jókai jobban lett, Pestről az a vigasztaló hír vetődött, hogy veszély nélkül térhet haza. Ámde, a szegény bujdosó ruhája épen nem volt kifogástalan, s a zordon téli időhöz mért Jókainé szomorúan nézett, férjére s így szólt:

— Hogy indulsz majd ennek a nagy utnak betegen s ilyen ruhában? Gyalog is kell mennünk s nézd, mekkora lyuk van a csizmádon, befolyik rajta a víz.

— Ne törődjél vele, kedvesem, — válaszolt a költő az ő keserű humorával, mely sohasem hagyta el, — itt a másik oldalon is van egy épen akhóra lyuk. Azon majd kifolyik.

ELKÉPZELNI SE LEHET szebb, jobb és olcsóbb könyveket a Hoffmann Ferenc ifjúsági regényeinél. A MINERVA Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt.-nál (Csalj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 1., ezekből a következők kaphatók darabonként 45 leierért:

1. Küzdelmek.	5. A jószág diadala.
2. A téli birodalmában.	6. Frigyes és D. cl.
3. Viszontagságok a tengeren.	7. Ehrlich Jakab.
4. A talizman.	8. Nehéz láda.

Posta útján is megrendelhetők a pénz előzetes befizetése mellett vagy utánvétellel.

**PURGO
BAYER**

A „CIMBORA” BUDAPESTI KÉPVISELŐJE
dr. Vajda István
VII. Dohány-utca 12. III. 8.

FEJTÖRŐ.

A sorolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és szerkesztők névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Kockarejtvény.

— Beküldte: SÁMUEL ANNUS. —

F.	S	D
I	Á	K
Á	E	R

Egy híres pesti színész neve.

Névrejtvény.

— Beküldte: VÁGI JÁNOS. —

Nyitra, Ákos, Loránd, Heves, Naszód, Dés, Orsova, Jászó, Ungvár, Igló.

E nevek kezdőbetűit ha helyesen összerakjuk, egy nagy magyar hadvezér nevét adják.

Számrejtvény.

- 8 15 26 Gólyához hasonló madár. *Gólya*
12 16 Fejünk fölött van. *Ég*
1 2 3 4 5 Este ilyen az ember. *Álmos*
17 10 21 9 25 24 Madár, mellyel régen vadásztak *szarka*
12 7 11 11 Fejtörő játék neve. *szarka*
19 20 8 Földbe vetik. *szarka*
22 15 24 Ötvenkettő van egy évben. *hat*
15 6 18 24 A mókus másik neve. *pele*
23 Macánhangzó.
14 Mássalhangzó.

1—26 Petőfi egyik versének kezdő sora.

Betűrejtvény.

— Beküldte: WILD FRIGYES. —

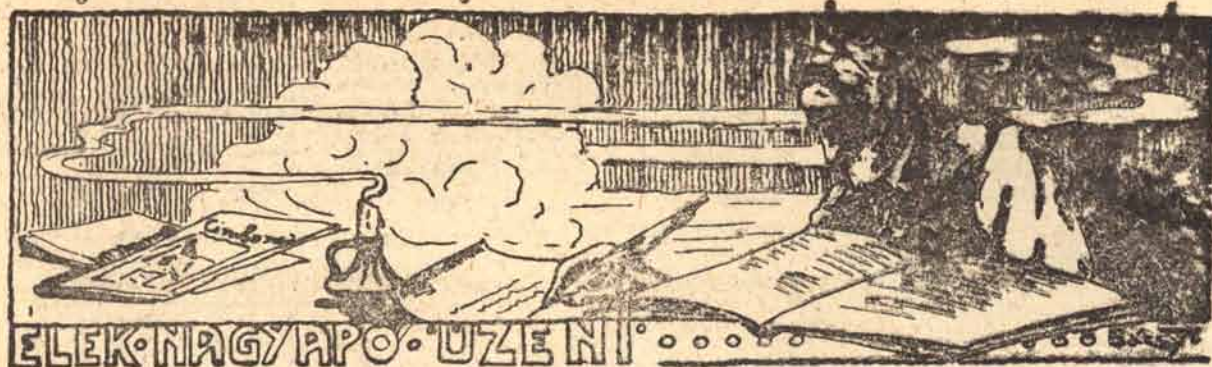
P S

Pótlórejtvény.

— Beküldte: PÉTERFFY GIZELLA. —

— iros	— evél
— l	— rany
— ó	— aj
— lma	— da
	— ajt

E szavak kezdőbetűi felülről lefelé egy híres ifjúsági író nevét adják.

Pálffy Sárka, Mikefalva. Román állami iskolába jársz, nehezen megy a tanulás, mert a nyelvet nem bírod, de a bizonyítványod így is kitűnő, ami nagy szorgalmad mellett bizonyít. Dicséretedre válik, hogy a magyar írást és olvasást önszorgalomból tanultad s mégis alig talál-
tam egy-két helyesírási hibát a leveledben. — Kiss Ir-
mus és Idus, Szék. Képzem a nagy örömeidet: anyukátok egészségesen jött haza a kórházból s hozott 9 gummilabdát, mert a három Kiss-családban 9 gyermek van. És kaptatok új ruhát is. Most pedig készültek a vizsgára, amely pünkösd másodnapján lesz, az új harang felszentelésével kapcsolatban. Következő leveletekben, majd számoljatok be erről is. Annak igen örvendek, hogy Mi atyánk c. elbeszélésemet anyukátok és apukátok is elolvasta és tetszett nekik. — Kós Dodó, Sztána. No lám, mióta nem láttalak, már meg is tanultál írni. Nem mondhatnám, hogy máris oly szép az írásod, mint az édesapádé, de könnyebben olvasható. Meleg üdvözlöt az egész családnak. — Nagy Mariska, Héjjasfalva. Sajnálatomra, lekéstél a „Mivel töltöttem a napot” pályázatról, de gondoskodott Öcsike a neked való pályázatról s abban remélem, részveszel. — Ekker Béla, Karcsi és Gyurika, Seleus. Minthogy leveleteket a kiadóbácsi továbbította hozzám, ebből sejtem, hogy ő már orvosolta a panaszotokat s így nekem azt már nem kell közölni veled. Örömmel veszem tudomásul azonban, ami már rám vonatkozik, hogy három éves Gyurika öcséd is folytatni lesi a postást és követeli a Cimbórárt, hát te és Karcsi öcséd hogyné várnátok és követelnétek, amikor oly nagy érdeklődéssel olvassátok a „Csodálatos sárkányt”. — Kristóf István. Édes anyádnak az a kívánsága, hogy az újság ezután Böske hugod nevére járjon és hogy március elsejétől kezdődően küldjék az újságot, minthogy attól és áprilistól kezdve fizettetek elő. Kár, hogy nem írtad meg a címedet, mert a kiadóhivatal könyvében a helyiségeknek szerint vannak bevezetve az előfizetések. Közöld hát legközelebb a pontos címedet. Legifj. Zárug Lukács, Segesvár. Nem késtél le a megféléssel és nem késtél le István öcséd sem. Még nagyapátokat is ismertem, hogyné látnálak hát örömmel unokáim seregében. — Minorits Gyula, Déva. Üzentem a kiadóbácsinak, hogy te már tíz éves vagy, ne küldje az újságot Minorits Babi címre. Hát bizony magam is, ha tíz éves volnék, nem szeretném, hogy Babi címre küldjék nekem az újságot. — Kendi Böske, Székelykeresztúr. Látszik, hogy tanítod az édes apád, mert szép az írásod s kevés a leveledben a helyesírási hiba s azt a keveset is aláhuzza az édes apád vörös ceruzával. Így aztán nem csuda, ha egyszer csak nagyapó nagyító üveggel sem talál helyesírási hibát a leveledben. — Rein Gyula. Szívesen, megbocsátom, hogy mint egyik legfrisebb unokám levelet írsz nekem, sőt még azt is megbocsátom, hogy a helyiségevet kifeleddél, abban a reményben, hogy ezt következő leveledben pótolod. — Dominiits Mimi és Laci, Saroltavár. Nemcsak ti szeretitek olvasni a Cimbórárt, de szüleitek is. Szívvel örvendek, hogy nagy örömet szerzett nektek a nyert könyv, mert azt igen szépen találtátok. Szüleiteknek tolmácsoljátok viszont üdvözlömet. — Kuna Aladár, Temesvár. Oly szép a leveled, hogy megérdemelné a közlést egész terjedelmében, de, fájdá om, erre nincs

terem. Ismeretem azonban néhány sorban, mert hiszem, hogy olvasó társaidra jótékony hatással lesz. Tizenöt éves vagy, ötödik gimnazista a piaristáknál. Erőss Alfréd, a szép tehetségű fiu a legjobb barátod, s ő rajta kívüli a virágok a barátaid. Van is egy kis kerted szebbnél-szebb virágokkal. Kedvenc játékod a sakk és a torna. Szép időben vasárnap délutánonként kirándulok az erdőbe, esős időben összegyűltök és furtok-foragtok. A nyáron nagy körutazást tervezel Erdélyben és ezért sokat kellett dolgoznod, rajzolnod, festened és tanulnod, de te örömmel végeztél ezt a munkát, mert jelszavad: minden a maga idejében! Azaz: iskolai idő alatt dolgozni, szünetben mulatni és pihenni. E jelszó betartásának köszönhető, hogy az iskolában tandíjmentes vagy, s hogy az egyik tanártól ruhát kapsz, a másik ingyen tanít gyorsírást, a harmadiktól könyvet kapsz olvasásra. Hogy mikor megyek Temesvárra, azt bizony meg nem mondhatom. Öreg embernek nem oly könnyű az utazás, különösen többszöri átszállással. Pedig igazán nagyon szeretnék elmenni Temesvárra, mert ott több kedves és tehetséges unokám van. Ha beküldöd, szívesen olvasom szárnypórbálgatásaidat, s amikor időm enged külön levélben is válaszolok. Édes anyádnak tolmácsolod viszont üdvözlömet. — Beretzky András, Egrestő. Az adomáid nem voltak sem rosszak, sem hosszúak, de annyiban hibásak voltak, hogy tartalmuk nem felelt meg a Cimbora olvasóinak. A most küldött apróság a „Kis törpe tanácsa” elmesé apróság, ezt alkalmilag közlöm is. Imreh III. Rimaszombat. Örömmel látlak unokáim táborában, de szeretném, ha a megféléssel melletti levelet is írnál abból a városból, amelyet egyszer régen meg is látogattam és írtam is róla. — Erzsébet leányiskola növendékei, Hátszeg. Örvendek, hogy megkaptátok a nyert könyvet s ezután is igyekeztek megfélést a rejtvényekkel, mert a rejtvénymegfélést nemcsak szórakoztató, de elmélesítő is. — Maksay Sándor, Marosvásárhely. A rejtvény megféléstét illetően ugyanazt ízenem neked is, hát csak fejtegy szorgalmasan. — Gámár Sándor és Jolán, Székes. Azt írod, Jolánka, hogy minden hónapban írsz nekem és én nem válaszolok, ami tévedt igen elkésérik, mert azt hiszed, haragszom rád. Dehogy haragszom, dehogy haragszom, ugyan mért haragudnám rád? Válaszolok minden levélre s bizonyosan válaszoltam a tledre is, csak még nem jelent meg, amikor ezt a levelet írtad. A rejtvényed jó. — Sztojka László, Dés. Regénybe kezdted, vagyis nagy fába vágod a fejszedet. A mutatott küldött bekezdésből azt sejtem, hogy olvasod a Pál-utcai fiukat, ennek a hatása alatt írod a regényt. Hát csak írd, ha ezzel nem hanyagolod el az iskolai tanulást, mert minden esetre gyakorlod magad a fogalmazásban, arról azonban szó sem lehet, hogy regényt közöllek tőled, mert a regényíráshoz nagy élet-tapasztalat kell, ami neked még nem lehet. És örülj is, hogy még nincs meg ez az élet-tapasztalatod, mert ez azt jelenti, hogy most vagy a legboldogabb korban: a szép gyermekkorban. Blátt Mariska, Beszterce. Jobb késő, mint soha, a fő, hogy Anyukád megrendelte a Cimbórárt s ezzel nagy örömet szerzett neked. Hát csak kövesd a szorgalmas levélíró unokák példáját, nagyapó szeretettel várja és olvassa leveleidet.

Pünkösdi könyvestáska

A Cimbora olcsó könyvvásárja.

Pünkösdi alkalmából 4000 ifjúsági könyvet bocsátunk áruba. Olyan olcsón szabtuk meg e könyvek árát, hogy a tehetős szülők gyermekein felül azok is megszerezhetik könyveinket, akiknek szülei egyébként nem áldozhatnának annyi pénzt gyermekeik szellemi táplálékára. Ez az olcsó könyv vásár a Cimbora husvétii ajándéka, mert sok-sok ezer példányt odaadnak Nektek olcsón, azon az áron alul, amennyibe nekünk ezek a könyvek vannak. — Egy-egy sorozat a következő könyveket tartalmazza:

- Balázs Ferenc: **Mesefolyam.** (Husz mese a szeretetről.) 190 oldal
 Benedek Elek: **Hires erdélyi magyarok.** (A két Wesselényi, Kőrösi Csoma Sándor) 84 oldal.
 Benedek Elek: **„Öcsike könyve”.** A »nadselü« gondolatok első sorozata.
 Kertész Mihály: **Senki Tamás története.** (Gyermekregény) 128 old
 Kertész Mihály: **Szökés a tekőben.** (Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán) 192 oldal.
 Szondy György: **Börme.** (Egy diák lovagrend története) 169 oldal.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1923. évfolyam II. félév július-decemb. 400 o.
 Benedek Elek: **Cimbora.** 1924. évfolyam I. félév január-június 400 o.

A nyolc könyv pünkösdi ára 280 lei.

Ezért az árért szállítjuk a nyolc könyvet mindazoknak, akik e könyveket **1925. június 15-ig** bezárólag megrendelik. Június 15.-e után e nyolc könyv ára ismét a régi bolti ára, azaz **685 lei.**

Azoknak, akik már 1923-ban is járatták a CIMBORÁT, természetesen nem érdemes a CIMBORA 1923. évi összegyűjtött példányait is megvásárolni és ezeknek a két 1923. évi CIMBORA nélkül a fennmaradt hat kötetet **200 leiert** szállítjuk.

A CIMBORA minden egyes számához 1925. évi június hó 15.-ig egy levelezőlapot mellékelünk, amelyen a könyveket megrendelhetik.

Kérjétek meg kedves szüleiteket, hogy rendeljék meg részetekre a CIMBORA könyvestáskáját, mert ilyen kedvezményes és ritka könyv-vásárlási alkalom aligha akad többé.

Megrendeléseketeket várja a „CIMBORA” kiadóhivatala.

A „Cimbora“ képes heti gyermeklap előfizetési árai:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
negyedévre 20, félévre 40,
egész évre 80 cseh korona

MAGYARORSZÁGBAN:
negyedévre 36.000, félévre 72.000,
egész évre 144.000 magyar korona

ROMÁNIABAN:
negyedévre 90 leu, félévre
180 leu, egész évre 360 leu.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
negyedévre 50, félévre 100,
egész évre 200 dina

AUSZTRIABAN:
negyedévre 28.000, félévre 56.000,
egész évre 112.000 osztrák korona

„Cimbora“ szerkesztősége, kiadóhivatala és megbízottjai:

SZERKESZTŐSÉG: Bajánli-Mici [Kisbaczon] u. p.
Bajánli-Mare [Nagybaczon] jud. Treiscaune [Háromszék megye], Románia. — Főszerkesztő:
Benedek Elek. E címre küldendők a „Cimbora“
részére szánt közlemények, az Elek Nagypóhoz
troll levelek és rejtvénymegfejtések.

KIADÓHIVATAL: Satu-Mare [Szatmár], Románia.
Str. Cuza-Voda No. 4.

FIÓKKIADÓHIVATAL: Budapest, VII. Dohány u.
12. III. 8. — A budapesti fiókkiadóhivatal vezetője: dr. Vajda István.

CSEHSZLOVÁKIAI MEGBIZOTTAK: Balla József,
Beregszász, Ugocsa-u. 5. Bleicher Simon, Munkács,
Fő-u. 54. Schindler Anna tanárnő, Ratkovszky Pál urnál, Jelsava. Fülöp Kálmánné, Rimavska
Sobota, Kohár-u. 32. Wictorisz Gyula, Rimavska
Sobota. Várady Szidónia nyug. polg. isk. tanárnő,
Losonc, Rózsa-u. 6. Kormos János nyug. tanító,
Losonc, Kossuth Lajos-utca 17. Góczai András
nyug. tanító, Revuca. Babják János, Uzhorod,
Podkarpatski Bank, Menetjegyiroda. Julius Demjanovits
ürednik, Hüste, Okresni Soud. Riedl Béla,
Kosice. Eszterházy-utca 20; Turóczy Béla, Kosice,
Szlovák Általános Hitelbank tisztviselője.

Az előfizetési díjakat a következőképpen kell befizetni:

CSEHSZLOVÁKIÁBAN:
lakó előfizetőink negyedévenként postalakárékpénztári befizetési lapot kapnak.

MAGYARORSZÁGBAN:
lakó előfizetőink negyedévenként postalakárékpénztári befizetési lapot kapnak.

ROMÁNIABAN:
Tordán Jeszenszky Miklós [str. dr. Ioan Raftiu 18. sz.], Arad, Barót stb. városokban a nyugtákat Bihari József nyug. postafelügyelő három havonként személyesen mutatja be. — Románia többi városaiban és falvaiban lakó előfizetőink a Cimbora-hoz mellékelten negyedévenként kiállított postautalványt kapnak, amelynek összegét bármelyik postahivatalnál be lehet fizetni.

JUGOSZLÁVIÁBAN:
postautalványon vagy személyes befizetés formájában a Kurir hirtlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka).

AUSZTRIABAN:
a Wiener Bankvereinnála „Szabadsajtó” Bruchdruckerel u. Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Románien) számlája javára.